

**ZAMONAVIY TA'LIMDA CHET TILLARINI O'RGANISHNING
INNOVATSION USULLARI***Andijon Davlat Chet Tillari Instituti**Ingliz tili va Adabiyoti fakulteti**1-bosqich talabasi***Usmonova Sayidaxon***Ilmiy rahbari: Matkarimova Ashurxon**Sayidaxonusmonova3007@gmail.com**+998916141210*

ABSTRACT: Modern education in language learning is enriched with innovative approaches, enhancing efficiency through digital pedagogy and interactive methods. Online learning platforms expand opportunities for remote education, while AI-based language learning ensures a personalized approach for each learner. These technologies contribute to making the language learning process more convenient, effective, and faster, ultimately improving the quality of education. Innovative methods help strengthen students' practical skills and increase their level of comprehension. Additionally, these approaches make language learning a more engaging and interactive experience.

Key words: Innovative education, digital pedagogy, interactive methods, online learning platforms, AI-based language learning, educational efficiency, modern teaching methods

Аннотация: В современном образовании изучение иностранных языков обогащается инновационными подходами, повышая эффективность за счет цифровой педагогики и интерактивных методов. Онлайн-платформы обучения расширяют возможности дистанционного образования, а изучение языков на основе искусственного интеллекта обеспечивает индивидуальный подход к каждому ученику. Эти технологии способствуют тому, чтобы процесс изучения языка стал более удобным, эффективным и быстрым, что в свою очередь улучшает качество образования. Инновационные методы помогают укрепить практические навыки учащихся и повысить уровень их усвоения материала. Кроме того, такие подходы делают изучение языков более увлекательным и интерактивным процессом.

Ключевые слова: Инновационное образование, Цифровая педагогика, Интерактивные методы, Онлайн-платформы обучения, Изучение языка на основе искусственного интеллекта, Эффективность образования, Современные методы преподавания.

Annotatsiya: Zamonaviy ta'limda chet tillarini o'rganish innovatsion yondashuvlar bilan boyitilib, raqamli pedagogika va interaktiv metodlar orqali samaradorlik oshirilmoqda. Onlayn ta'lim platformalari masofaviy o'qitish imkoniyatlarini kengaytirsa, sun'iy intellekt asosida til o'rganish har bir o'quvchiga individual yondashuvni ta'minlaydi. Ushbu texnologiyalar til o'rganish jarayonini yanada qulay, samarali va tezkor qilishga xizmat qilib, ta'lim sifatining oshishiga yordam beradi. Innovatsion usullar orqali o'quvchilarning amaliy ko'nikmalari mustahkamlanib, ularning o'zlashtirish darajasi oshadi. Shuningdek, bu yondashuvlar til o'rganishni yanada qiziqarli va interaktiv jarayonga aylantiradi.

Kalit so'zlar: Innovatsion ta'lim, Raqamli pedagogika, Interaktiv metodlar, Online ta'lim platformalari, Sun'iy intellekt asosida til o'rganish, Ta'lim samaradorligi, Zamonaviy o'qitish usullari

KIRISH: Zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion ta'lim usullari o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga xizmat qilmoqda. Texnologik taraqqiyot bilan birga, ta'lim tizimida ham innovatsion yondashuvlar rivojlanib, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. An'anaviy ta'lim usullari zamonaviy innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashib, ta'lim sifatini oshirishga yordam bermoqda.

Innovatsion ta'lim. Innovatsion o'qitish usullari sinfda eng ilg'or texnologiyalarni qo'llash yoki ta'limning eng so'nggi tendensiyalaridan doimo xabardor bo'lish emas, bular ta'lim-tarbiya usullaridir! Ularning barchasi o'quvchilarga ko'proq e'tibor qaratuvchi yangi o'qitish strategiyalaridan foydalanish haqida. Ushbu innovatsionlar talabalarni faol ishtirok etishga va dars davomida sinfdoshlari va siz - o'qituvchi bilan muloqot qilishga undaydi. Talabalar ko'proq ishlashlari kerak, lekin ularning ehtiyojlarini yaxshiroq qondiradigan va tezroq o'sishiga yordam beradigan tarzda. Endi bizda qo'shimcha savol tug'ilishi mumkin. Ya'ni nima uchun innovatsion o'qitish usullari zarur?

Dunyo g'ishtli sinflardan onlayn va gibril o'qitishga o'tishni ko'rди. Biroq, noutbuk ekranlariga tikilish o'quvchilarning yo'qolib qolishlari va diqqatlarini jamlagandek ko'rsatish mahoratidan boshqa hech narsaga ega bo'lmay turib, boshqa biror ishni (ehtimol o'z yotoqlarida shirin orzular ortidan quvish) qilishlari osonroq bo'lishini anglatadi. Bularning barchasini o'sha talabalarni qattiq o'qimaganlikda ayblay olmaymiz; zerikarli va quruq darslarni o'quvchilarni to'ydirmaslik ham o'qituvchining vazifasidir. Ko'pgina maktablar, o'qituvchilar va murabbiylar o'quvchilarni qiziqtirishi va faolligini oshirish uchun yangi normada innovatsion o'qitish strategiyalarini sinab ko'rishmoqda. Raqamli dasturlar esa ularga o'quvchilarning ongiga kirishga yordam berdi va o'quvchilarga darslarga yaxshi kirish imkonini berdi.

Hali ham skeptikmisiz?... Xo'sh, bu statistikasi tekshirib ko'ring...

2021-da:

- 57% Barcha amerikalik talabalar o'zlarining raqamli vositalariga ega edilar.
- 75% AQSh maktablarining bir qismi butunlay virtualga o'tishni rejalashtirgan.
- Ta'lim platformalari ishga tushdi 40% talabalar qurilmasidan foydalanish.
- Ta'lim maqsadlarida masofaviy boshqaruv ilovalaridan foydalanish ko'paydi 87%.
- 141% hamkorlik ilovalaridan foydalanishda.
- 80% AQShdagi maktab va universitetlarning bir qismi talabalar uchun qo'shimcha texnologiya vositalarini sotib olgan yoki sotib olishga intilgan.

2020 yil oxiriga kelib:

- 98% ko'plab universitetlarda darslar onlayn o'qitilgan.

Bundan tashqari innovatsion o'qitish usullarini afzalliklari ham mavjud. Misol uchun:

1) Tadqiqotni rag'batlantirish - Ta'limga innovatsion yondashuvlar o'quvchilarni kashf qilish va kashf qilishga undaydi va ularning tafakkurini kengaytiradi.

2) Muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini takomillashtirish - Ijodiy o'qitish usullari o'quvchilarni o'z tezligida o'rganish imkonini beradi va ularni darsliklarda yozilgan javoblarni topish o'rniga muammoni hal qilishning yangi usullarini aqliy hujumga chorlaydi.

3) Talabalarning tushunishini tekshirish - Baholar va imtihonlar nimadir deyishi mumkin, lekin talabaning o'rganish qobiliyati va bilimi haqida hamma narsa emas (ayniqsa, agar test sinovlari paytida yashirincha ko'z-ko'z qilish mumkin bo'lsa!). Foydalanish sinf texnologiyasi o'qituvchilar talabalarning muvaffaqiyati haqida ma'lumot to'plashlari va talabalar qayerda kurashayotganini tezda aniqlashlari mumkin. Bu o'qitish usullarini individual ehtiyojlardan kelib chiqib sozlashni osonlashtiradi.

<https://ahaslides.com/uz/blog/15-innovative-teaching-methods/>

Innovatsion o'qitish usullari ta'lim jarayonida ko'plab afzalliklarga ega bo'lib, ular o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish va ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlarning samaradorligini ta'minlashda raqamli pedagogika muhim rol o'ynaydi.

Raqamli pedagogika – bu zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish orqali o'qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvdir.

Ushbu pedagogika turli raqamli vositalar va platformalardan foydalanish orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini qulay va interaktiv qiladi. Raqamli pedagogika an'anaviy usullardan farqli ravishda innovatsion texnologiyalar, masofaviy ta'lim platformalari, sun'iy intellekt va virtual laboratoriyalardan foydalanishni nazarda tutadi. Bundan tashqari, raqamli pedagogika bu raqamli asrda mazmunli o'qitish va o'rganish falsafasi va amaliyotidir. Talim raqamli vositalar va bo'shliqlarni yaratishni shakllantirdi va bu vositalar va bo'shliqlar o'z navbatida bizni shakllantirdi. Raqamli bo'lmagan pedagogika singari, raqamli pedagogika ham birinchi navbatda nima uchun degan savollarga e'tibor qaratadi va tadqiqot, tajriba va innovatsiyalarga javoban rivojlanadi

Raqamli texnologiyalarning ta'limdagi o'rni: Raqamli texnologiyalar ta'lim metodologiyasini tubdan o'zgartiradi. Ular kontentni yetkazib berishdan tortib baholashgacha bo'lgan keng ko'lamli ta'lim faoliyatini qo'llab- quvvatlaydigan ko'p qirrali infratuzilmani taqdim etadigan texnologiyadir. Asosiy jihat - bu qo'shimcha ta'lim va trening sektoridagi o'qituvchilar uchun tuzilgan qo'llanma bo'lgan Digital Teaching Professional Framework (DTPF). Ushbu kompetentsiya tizimi o'qituvchilar va murabbiylarga samarali pedagogikani texnologiya bilan samarali birlashtirishda yordam beradi.

- O'qituvchilar ta'limni yaxshilash uchun raqamli pedagogik vakolatlarga ega bo'ladilar.

- Raqamli vositalar dinamik axborot resurslarini taklif qiladi.

<https://innovativepublication.uz/index.php/jelsi/article/view/566>

Shuningdek, o'qishning va o'qitishning yordamchi vositalari mavjud. O'tgan davrlarga nazar tashlasak, chet tillarini o'rganish bir qancha qiyinchiliklarga ega bo'lgan. o21-asrda texnologiyalarning jadal rivojlanishi tufayli ta'lim olish imkoniyatlari kengayib, bilimga ega bo'lish ancha osonlashdi. Demak ishonch bilan ayta olamizki, sun'iy intellekt asosida til o'rganish texnologiyalari individual yondashuvni ta'minlab, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini kuzatishga imkon beradi. Biz hammamiz sun'iy intellekt (AI) so'zlarini eshitganmiz, ammo bu nimani anglatishini va nimalarda keng foydalana olish mumkinligini aniq bilmaymiz. Misol uchun til o'qitishda qanday qo'llash mumkin. Google ma'lumotlariga ko'ra, sun'iy intellekt " kompyuterlarga turli ilg'or funktsiyalarni bajarishga imkon beruvchi texnologiyalar to'plamidir ". Natijada, bu aqlli mashinalar inson aql-zakovatini tushuna oladi va og'zaki va yozma tilni tushunadi va tarjima qiladi. Til o'rganishda sun'iy intellektidan foydalanishning afzalliklari; Sun'iy intellekt tilini o'rganish darhol fikr-mulohazalarni beradi. Muhim testda ko'p kuch sarflaganingizdan so'ng natijalarni kutish juda qiyin bo'lishi mumkin. Va bir hafta o'tgach, xatolaringizga qarasangiz, ularni qanday va nima uchun qilganingizni eslay olmaysiz. AI til o'rganish platformasi imtihonlarni avtomatik ravishda baholay oladi. Sun'iy intellekt asosida til o'rganish

bo'yicha quyidagi chatbotlardan birini aytib o'taman. Duolingo- Qo'shma Shtatlardagi (va ehtimol butun dunyoda) til o'rganish bo'yicha eng mashhur chatbot. Ushbu chatbot platforma bo'lib, unga foydalanuvchi kontekstini tushunish va ularga kontekstli va individual javob berish imkonini beradi, ya'ni turli foydalanuvchilar bir xil savolga turlicha javoblar olishadi. Til o'rganish bo'yicha chatbotlar bo'yicha yetakchilik qilayotgan virtual til o'qituvchilari tufayli minglab odamlarga ona tilida so'zlashuvchi bilan noto'g'ri muloqot qilishdan xo'rlanmasdan yangi tilni o'rganish imkonini berdi. Albatta AI bu bilan cheklanib qolmaydi, unda online platformalar ham yo'q emas. Onlayn ta'lim platformalari esa til o'rganish jarayonini yanada qulay va moslashuvchan qilib, istalgan joyda va istalgan vaqtda ta'lim olish imkonini yaratadi. Onlayn ta'lim platformalari esa til o'rganish jarayonini yanada qulay va moslashuvchan qilib, istalgan joyda va istalgan vaqtda ta'lim olish imkonini yaratadi.

Zamonaviy ta'limda chet tillarini o'rganish samaradorligini oshirish uchun interaktiv metodlar muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlab, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Mamlakatimizda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar tufayli navqiron avlodning zamonaviy bilim olishi, komil inson bo'lib voyaga yetishi uchun beqiyos imkoniyat va shart-sharoitlar yaratilgan. Bugungi zamon sharoitida, yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda, o'qitishning hozirgi zamon tizimlari va zamonaviy pedagogik texnologiyalari asosida amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir. Ilg'or va zamonaviy pedagogik texnologiyalar maqsadga erishishda kafolatli vosita sifatida xizmat qiladi va o'z ijobiy natijasini ko'rsatadi. Darhaqiqat, har bir dars mashg'ulotlarini muvaffaqiyatli tashkil etishning 80% i ta'lim jarayonini to'g'ri rivojlantirish, tashkil etish va uni amalga oshirishga bog'liqdir.

Qo'shimcha ma'lumot sifatida aytilish mumkinki, chet til o'qitishda samarador vositalardan diafilmlar va kinolavhalar maktabda ommalashgan. Ular bilan markazlashtirilgan holda ta'minlanadi. Respublika maktablarida texnika vositalaridan foydalanish sohasida muallimlar talay tajribalar to'plashgan. Shulardan biri Qo'qon shahridan nemis va ingliz tili muallimi, pedagogika fanlari nomzodi, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan o'qituvchi Erkin Ergashevdir. Tajribali pedagog 23- va 29-maktablarda uzoq yillar davomida qilgan ishlari yakunini maxsus kitob holida nashr etgan.¹

Yuqorida aytib o'tilgan barcha innovatsion usullar (Interaktiv metodlardan foydalanish, raqamli texnologiyalarni joriy etish,..) natijasida ta'lim samaradorligi oshib, talabalar til ko'nikmalarini tezroq va sifatliroq rivojlantirish imkoniga ega bo'ladilar. Bundan kelib chiqib ayta olamizki Ta'lim samaradorligini oshirish uchun interaktiv metodlar va zamonaviy o'qitish usullaridan foydalanish muhim ahamiyatga

¹ E.Ergashev. Chet til o'qitish jarayonida texnika vositalardan foydalanish. – Toshkent: O'qituvchi, 1984

ega. Masalan, dars jarayonida muhokama, guruhli ish va amaliy mashg'ulotlar kabi usullardan foydalanish o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar, ayniqsa, onlayn ta'lim platformalarining rivojlanishi o'quvchilarga bilim olish uchun yanada keng imkoniyatlar yaratmoqda. O'qitish jarayonida vizual materiallar va multimedia resurslaridan foydalanish esa mavzularni tez va samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi. Motivatsion yondashuvlar esa o'quvchilarning faolligini oshirib, ularning ta'lim jarayonida ishtirokini kuchaytiradi.

Xulosa: Bugungi kunda innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Zamonaviy usullar o'quvchilarga bilim olishni qulay va samarali tarzda tashkil etish imkonini beradi. Shuning uchun kelajakda bu yondashuvlarni yanada takomillashtirish ustida ishlash muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jamol Jalolov - Chet til o'qitish metodikasi(Foreign Language Teaching Methodology) VI BOB. Chet til o'qitish vositalari. VII BOB. Chet til o'qitish metodikasi tarixi. Nashriyot – matbaa ijodiy uyi Toshkent - 2012
2. <https://ahaslides.com/uz/blog/15-innovative-teaching-methods>
3. <https://innovativepublication.uz/index.php/jelsi/article/view/566>